

Kompletterande information vid uppföljningen av forskarutbildning i nationalekonomi

Bedömargruppen för uppföljningen av forskarutbildning i nationalekonomi har begärt in kompletterande information kring dokumentation/ställningstaganden för LNU:s del gällande den överenskommelse som LNU:s kontaktperson i SWEGPEC undertecknat för LNU:s del. Bedömargruppens frågor om kompletterande information listas nedan i fet stil. Därefter har LNU svarat för sin egen forskarutbildning i nationalekonomi. I de fall samma svar gäller för LNU, ORU och SH har de formulerats gemensamt.

1. Hur är den överenskommelse som kontaktpersonen undertecknat förankrad inom universitetet?

Överenskommelsen är diskuterad och förankrad i handledarkollegiet, på institutionen (inklusive prefekt), på fakulteten (inklusive dekan och prodekan) och hos LNU:s prorektor. I LNU:s linjeorganisation är dekan nivån under rektor och prefekt nivån under dekan. Åtgärderna och överenskommelsen har diskuterats frekvent på handledarkollegie-, institutions- och fakultetsstyrelsemöten under 2018 och 2019. Det sista tillfället innan åtgärdsredovisningen skickades in var fakultetsstyrelsemötet 9 april 2019 där programansvarig föredrog åtgärderna, inklusive överenskommelsen, för fakultetsstyrelsen. I styrelsen ingår dekan och prodekan. Fakultetsstyrelsens beslut 9 april var

- att fastställa LNU:s svar till UKÄ på övergripande nivå
- att uppdra åt programansvarig att göra mindre revideringar baserat på synpunkter från fakultetsstyrelsen och SWEGPEC

2. Vilka behörighetskrav ställer lärosätena på de forskarstuderande som deltar i SWEGPEC:s obligatoriska kurser i makro, mikro, ekonometri och statistik. Vem följer upp/ansvarar för att dessa behörighetskrav uppfylls?

Det behörighetskrav som ställs på de forskarstuderande som deltar i SWEGPEC:s obligatoriska kurser är att de är antagna till forskarutbildningen i nationalekonomi, vanligtvis vid ett lärosäte inom SWEGPEC. Dock förekommer det att forskarstuderande från andra lärosäten (t.ex. KTH) läser kurser inom SWEGPEC-nätverket. Behörighetskraven regleras i respektive lärosätes allmänna studieplan. Behörighet till utbildning på forskarnivå i nationalekonomi vid LNU har den som har:

- avlagt en examen på avancerad nivå,
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper
- fullgjort kursfordringar om minst 90 högskolepoäng i ämnet nationalekonomi eller i ämnen som anknyter till utbildningen i nationalekonomi på forskarnivå eller motsvarande kunskaper förvärvade i någon annan ordning inom eller utom landet
- goda språkkunskaper i engelska i tal och skrift

Punkt 1-3 anger grundläggande behörighet (enligt högskoleförordningen) och punkt 4-5 anger särskild behörighet för nationalekonomi vid LNU. Övriga lärosäten med examensrätt inom SWEGPEC har liknande behörighetskrav.

Varje lärosäte har väl etablerade administrativa rutiner för att kontrollera att sökande till forskarutbildningen uppfyller behörighetskraven innan de antas. En aspekt som diskuteras i styrgruppen är vilka doktorander som faktiskt deltar på kurserna och då säkerställs att samtliga är antagna till forskarutbildningen. Detta är okomplicerat eftersom det är respektive studierektor, eller motsvarande, som är lärosätens representant i styrgruppen och dessa känner till vilka de forskarstuderande från det egna lärosätet är.

3. Hur motiverar LNU/SH/ORU att tre associerade lärosäten medverkar i SWEGPEC trots att de inte har examenstillstånd inom forskarutbildning i nationalekonomi. Ställer nätverket samma/enhetliga behörighetskrav på kursdeltagare från dessa lärosäten?

Dessa lärosäten är inte en del av överenskommelsen och har därför begränsat inflytande över SWEGPEC:s upplägg och verksamhet. Det finns två huvudsakliga skäl som motiverar att de medverkar i SWEGPEC. För det första finns en tradition vid flera lärosäten i Sverige att stödja lärosäten som strävar efter att få examenstillstånd. Exempelvis hade ORU ett samarbete med Uppsala universitet innan ORU fick examenstillstånd i nationalekonomi. LNU (f.d. Växjö universitet) hade ett liknande samarbete med Lunds universitet. Innan SH fick examenstillstånd i nationalekonomi fick de stöd av ORU. För det andra medför samarbetet med dessa lärosäten att antalet forskarstuderande på kurserna blir större vilket bidrar till att uppnå en kritisk massa av forskarstuderande och därmed möjliggör högre kvalitet på kurserna.

Nätverket ställer samma behörighetskrav på kursdeltagare från de associerade lärosätena, se svaret på fråga 2. Vanligtvis säkerställs behörighetskraven genom att kursdeltagarna är antagna till forskarutbildningen vid ett lärosäte som har examenstillstånd i nationalekonomi. Det kan också förekomma forskarstuderande i närliggande ämnen på kurserna om de har kunskaper motsvarande grundläggande och särskild behörighet för att antas till forskarutbildningen i nationalekonomi.

4. Hur avser LNU/SH/ORU trygga och kvalitetssäkra ett långsiktigt utbud av obligatoriska forskarutbildningskurser i nationalekonomi i en situation där ett eller flera medverkande lärosäten enligt överenskommelsen äger rätt att frånträda samarbetet utan uppsägningstid och utan närmare angivelse av skäl härför?

Överenskommelsen ligger till grund för samarbete, arbetsformer och planering av vilka kurser som erbjuds inom nätverket och att kurserna håller en hög kvalitet. Att flera lärosäten skulle frånträda samarbetet bedöms som mycket osannolikt. LNU ser nätverket som en betydande tillgång för att kunna bedriva en forskarutbildning av hög kvalitet. Det finns således ett mycket starkt incitament att vara kvar i nätverket. LNU är positiva till och kommer att verka för att nätverket utvidgas och utvecklas ytterligare framöver. Övriga lärosäten med examenstillstånd inom SWEGPEC är av liknande uppfattning.

Om en situation trots allt uppkommer då ett eller flera lärosäten väljer att frånga samarbetet åligger det kvarvarande lärosäten att trygga och kvalitetssäkra det obligatoriska kursutbudet

inom samarbetet och säkerställa tillräcklig lärarkapacitet till dessa kurser. Fem lärosäten ansvarar i dagsläget för det obligatoriska kursutbudet, vilket uppgår till 60 högskolepoäng. T.ex. om ett lärosäte säger upp samarbetet måste de fyra återstående lärosätena ansvara för 15 högskolepoäng vardera (om vi antar att de delar kurspoängen lika). Att i en sådan situation trygga kursutbudet med tillgänglig lärarkapacitet bedöms inte vara en svårighet.

Till sist ska nämnas att i samband med UKÄ:s utvärdering har SWEGPEC-samarbetet förbättrats och fördjupats avsevärt. Detta är något som nätverket bygger vidare på och det bidrar också till att trygga ett långsiktigt utbud av obligatoriska forskarutbildningskurser i nationalekonomi.

Kvalitetssäkring diskuteras i detalj i svaret på fråga 7.

5. Vad innebär det för LNU/SH/ORU att nätverket SWEGPEC enligt överenskommelsen framöver bör ta ett ansvar för om en obligatorisk kurs ska erbjudas eller inte inom nätverket?

Den viktigaste innebörden av överenskommelsen är att SWEGPEC får en tydligare samordnande roll och, vidare, att alla kurser som erbjuds inom SWEGPEC, oavsett på vilket lärosäte, genomgår en granskning av SWEGPEC:s styrgrupp utöver lärosätens egen granskning. Det säkerställer att det erbjuds ett komplett utbud av obligatoriska kurser av hög kvalitet inom nätverket. Notera att LNU inrättar sina egna kurser (vilket regleras i högskoleförordningen), men SWEGPEC avgör om de erbjuds inom nätverket.

Vad innebörden blir i detalj för LNU beror på om det är en av LNU:s egna kurser eller om det är en kurs som ges av ett annat lärosäte inom SWEGPEC.

För att en av LNU:s egna kurser ska erbjudas inom SWEGPEC måste det finnas ett behov inom SWEGPEC och kursen måste leva upp till SWEGPEC:s kvalitetskrav. Detta bereds och klargörs i styrgruppen för SWEGPEC.

För en obligatorisk doktorandkurs som erbjuds inom SWEGPEC av ett annat lärosäte än LNU tillkommer LNU:s egen granskning av kursen innan LNU:s doktorander kan delta. LNU kvalitetssäkrar sådana kurser dels genom medverkan i SWEGPEC:s rutiner för kvalitetssäkring, dels genom beredning i ämnets handledarkollegium av underlag såsom kursplaner, kursvärderingar och nätverksvärderingar (den årliga enkäten som delas ut till doktoranderna) från SWEGPEC.

6. Hur motiverar LNU/SH/ORU överenskommelsens stadganden att det inte finns ett behov av ett komplett utbud av valbara kurser? Är det enbart argumentet att doktoranderna läser dessa utanför nätverket nationellt eller internationellt? Hur säkerställs att samtliga vid LNU registrerade doktorander har tillgång till adekvata valbara kurser.

Det är främst två skäl till att SWEGPEC inte erbjuder ett komplett utbud av valbara kurser. Det första är att det inte finns specialistkompetens på alla forskningsområden inom nätverket och i sådana fall är det lämpligt att de forskarstuderande istället läser kursen på ett lärosäte, nationellt eller internationellt, som har sådan specialistkompetens. Det andra skälet är att lärosätena inom

SWEGPEC anser att mobilitet är mycket positivt och därför bör stimuleras. Detta gäller särskilt de valbara kurserna som ofta väljs utifrån avhandlingsområdet, vilket medför att doktoranden kan vistas i för avhandlingsämnet starka forskningsmiljöer och där få kontakt och utbyte med andra doktorander och seniora forskare med relevant kompetens.

Att samtliga registrerade doktorander vid LNU har tillgång till adekvata valbara kurser säkerställs genom att doktoranderna uppmuntras och tillåts välja kurser vid lärosäten utanför SWEGPEC. De flesta av våra doktorander har läst valbara kurser vid lärosätena utanför SWEGPEC, både nationellt och internationellt. Dessa lärosäten tar som regel emot våra doktorander och kursavgifterna är vanligtvis låga. Det kan nämnas specifikt att Stockholms universitet (SU) erbjuder sina andraårskurser för doktorander inom SWEGPEC.

Resor och kursavgifter har LNU i hög grad finansierat via vårt internt finansierade forskningscenter 2012-2019. För perioden 2019-2024 finns det medel för detta inom ämnet som vi beviljats från Vetenskapsrådet för en forskarmiljö (där 500,000 SEK till stöd för forskarutbildningen ingår). Vidare medger fakulteten omkostnader för doktorander, vilka bland annat täcker kostnader för att läsa kurser vid andra lärosäten. Det har inte inträffat på LNU att en doktorand inom nationalekonomi inte kunnat uppfylla kurskraven i den allmänna studieplanen på grund av ett bristande utbud av valbara kurser.

7.

a) Det hänvisas i överenskommelsen till möten som ska kvalitetssäkra kursutbudet, men lite information ges om innehållet av denna kvalitetssäkring.

Kvalitetssäkring av kurserna inom SWEGPEC sker enligt följande procedur (som även återfinns som bilaga till den inskickade åtgärdsredovisningen, "Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC"):

Bilaga B3: Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC

Kvalitetssäkring inom SWEGPEC

Mål: Att det inom SWEGPEC erbjuds relevanta kurser av hög kvalitet som bidrar till att säkerställa att examensmålen uppfylls.

Inrättande av nya kurser

En förutsättning för att en kurs ska kunna erbjudas inom SWEGPEC-nätverket är att det finns en kursplan som är fastställd av ett av lärosätena inom nätverket. Kursplanen ska innehålla kursens innehåll, syfte, lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsform. Kursplanen ska ge en potentiell doktorand förståelse för vad kursen syftar till och vilka färdigheter deltagarna förväntas erhålla. Lärandemålen ska ange vilka kunskaper, färdigheter, värderingsförmåga och förhållningssätt som doktoranden ska ha erhållit efter genomgången kurs.

Innan en kurs kan erbjudas inom SWEGPEC ska styrgruppen:

- klargöra behovet av kursen inom SWEGPEC.
- granska kursplanen och godkänna att kursen erbjuds inom SWEGPEC.

Kursvärdering och analys av forskarutbildningskurser

Samtliga forskarutbildningskurser som erbjuds inom SWEGPEC ska utvärderas efter avslutad kurs. Mall för kursvärdering finns tillgänglig på SWEGPEC:s hemsida. Kursvärderingarna sammanställs och resultatet levereras till ansvarig lärare och ordförande i styrgruppen. Ordföranden i styrgruppen vidarebefordrar kursvärderingarna till övriga ledamöter i styrgruppen. Styrgruppen granskar kursvärderingen och återkopplar sedan till kursansvarig med eventuella synpunkter och förbättringsförslag. Kursvärderingarna görs även tillgängliga för kursdeltagarna och nya sökanden till kursen.

Kursinformation

Syftet med kursinformation är att ge information om kursens innehåll och upplägg till styrgruppen, handledare, forskarstuderande inom nätverket. Kursansvarig får också möjlighet att få feedback på kursen. Informationen sker i samband med den årliga gemensamma workshopen inom nätverket. Information ska ges när en ny kurs erbjuds inom SWEGPEC och därefter regelbundet.

Övrigt

- Obligatoriska kurser erbjuds inom nätverket i normalfallet om det finns en kritisk massa av forskarstudenter. I praktiken betyder det minst ca 5 studenter.
- Styrgruppen verkar för att det inom SWEGPEC långsiktigt erbjuds relevanta valbara (andraårs) kurser.

- Obligatoriska kurser erbjuds i matematik, mikroekonomi, ekonometri och makroekonomi och omfattningen summerar till 60 högskolepoäng.
- Information om vilka kurser som erbjuds ges till doktorander och handledare via SWEGPEC:s hemsida och vid den årliga workshopen.
- På SWEGPEC's årliga workshop sker en utvärdering av verksamheten i nätverket.

*** Slut på "Bilaga B3: Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC" ***

b) Vad innebär det för LNU/SH/ORU att varje lärosäte i efterhand gör en egen bedömning av kvaliteten? Finns det en risk att en doktorand följer en kurs inom nätverket som sedan inte godkänns av hemmauniversitetet?

Vi återger först LNU:s dokument som beskriver den egna kvalitetssäkring av kurserna inom SWEGPEC (dokumentet återfinns också som bilaga ”Kvalitetssäkring av kurser LNU” till tidigare inskickad åtgärdsredovisning). Därefter diskuteras om det finns en risk att en doktorand som följer en kurs inom nätverket sedan inte godkänns av LNU.

Bilaga A5 Kvalitetssäkring av kurser LNU

Linnéuniversitetets kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå i nationalekonomi

Mål: Att det erbjuds relevanta kurser av hög kvalitet som bidrar till att säkerställa att examensmålen uppfylls

Doktorander i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet (LNU) kan läsa doktorandkurser dels vid LNU, dels vid andra lärosäten inom SWEGPEC-nätverket.

LNU:s kvalitetssäkring av egna doktorandkurser

Kvalitetssäkring av kurserna på forskarnivå i nationalekonomi vid LNU följer de lokala reglerna för utbildning på forskarnivå.

Inrättande av ny kurs

Innan en doktorandkurs kan inrättas i nationalekonomi vid LNU ska handledarkollegiet klargöra behovet av kursen. Programansvarig för också en diskussion med styrgruppen för SWEGPEC om behovet i nätverket. Därefter ska en kursplan utarbetas och behandlas i handledarkollegiet. Kursplanen ska innefatta kursens innehåll, syfte, lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsform. Kursens syfte ska ge en potentiell doktorandförståelse för vad kursen syftar till och vilka färdigheter deltagarna förväntas erhålla. Lärandemålen ska ange vilka kunskaper, färdigheter, värderingsförmåga och förhållningssätt som doktoranden skall ha efter genomgången kurs. Efter att handledarkollegiet godkänt kursplanen föreslår programansvarig att doktorandkursen inrättas vid LNU.

Kursvärdering

Samtliga forskarutbildningskurser som ges vid LNU utvärderas efter avslutad kurs. Kursvärderingen genomförs på en särskild mall som delas ut av en forskningsadministratör på LNU. Om kursansvarig vill addera egna kursspecifika frågor till enkäten behöver denne skicka frågorna till forskningsadministratören.

Forskningsadministratören ombesörjer att de ifyllda kursutvärderingarna sammanställs och att resultatet levereras till ansvarig lärare, programansvarig och handledarkollegiet i nationalekonomi vid LNU. Forskningsadministratören ansvarar också för att kursvärderingar görs tillgängliga för kursdeltagarna och nya sökanden till kursen.

Om kursen erbjuds inom nätverket SWEGEC skickas resultaten av kursutvärderingen till SWEGPEC.

Kursanalys

Resultaten på kursvärdering analyseras av den kursansvarige som planerar för eventuella förbättringar inför nästa kurstillfälle. Analysen dokumenteras skriftligt och skickas till programansvarig och handledarkollegiet som sedan återkopplar till kursansvarig med eventuella synpunkter och förbättringsförslag. Kursvärderingen och analysen återkopplas till studenter som genomfört kursen och studenter som deltar vid nästa kurstillfälle.

Om kursen även erbjuds inom nätverket SWEGEC ombesörjer forskningsadministratören att kursanalysen kommer SWEGPEC till del och att kursansvarig erhåller eventuella synpunkter och förbättringsförslag från SWEGPEC:s styrgrupp. Kursvärderingen och analysen ska i detta fall återkopplas till doktoranderna i SWEGPEC.

Kursinformation

Kursinformation syftar till att ge information om kursens innehåll och upplägg till handledarkollegiet, handledare och forskarstuderande. Kursansvarig får också möjlighet att få feedback på kursen.

Varje doktorandkurs vid LNU ska regelbundet göras till föremål för en kursinformation (samt vid nyinrättande av kurser) där kursansvarig/undervisande lärare informerar om kursen. Informationen sker på ett handledarkollegiemöte. Forskarstuderande kallas till denna mötespunkt.

Övrigt

Obligatoriska kurser på Linnéuniversitetet ges endast om det finns en kritisk massa av forskarstudenter.

LNU:s kvalitetssäkring av doktorandkurser vid andra lärosäten inom SWEGPEC-nätverket.

Ämnet kvalitetssäkrar kurser på forskarnivå inom SWEGPEC genom att granska SWEGPEC:s rutiner för kvalitetssäkring. Ämnet är också delaktigt i att följa upp och vidareutveckla kvalitetssäkringssystemet. Detta sker genom att programansvarig är ledamot i SWEGPEC:s styrgrupp. SWEGPEC:s rutiner för kvalitetssäkring tas regelbundet upp på ämnets handledarkollegiemöten.

Ämnet kvalitetssäkrar också kurserna inom SWEGPEC på motsvarande sätt som LNU:s egna kurser på forskarnivå inom ämnet. Detta sker genom att SWEGPEC delar underlag kring kursplaner, kursvärderingar och kursanalys med LNU. Materialet granskas av programansvarig innan LNU-doktorander deltar på en kurs inom SWEGPEC. SWEGPEC delar också resultaten från den årliga programvärderingen som genomförs inom nätverket. Vidare medverkar programansvarig på SWEGPEC:s kursinformationer där även LNU:s handledare och doktorander deltar.

*** Slut på "Bilaga A5 Kvalitetssäkring av kurser LNU" ***

Enligt högskoleförordningen är lärosätet som antagit en doktorand ytterst ansvarigt för den forskarstuderande och tillgodoräkning av kurspoäng.

Risken för att en doktorand följer en kurs som erbjuds inom SWEGPEC-nätverket och sedan inte godkänns av lärosätet där doktoranden antagits bedöms som mycket låg. Flera mekanismer inom kvalitetssäkringssystemet förhindrar detta. För det första granskas kvaliteten enligt lärosätets egna rutiner innan en kurs *inrättas* av lärosätet för att därefter diskuteras och granskas av SWEGPEC:s styrgrupp innan kursen *erbjuds* inom nätverket (se ovan, ”Bilaga B3: Kvalitetssäkring av kurser på forskarnivå inom SWEGPEC” och ”Bilaga A5 Kvalitetssäkring av kurser LNU”). För det andra ges kurserna av lärosäten som har examenstillstånd. För det tredje är kursernas kvalitet beroende av lärarnas kompetens och kurserna ges i allmänhet av docenter och professorer med lång undervisningserfarenhet och som regelbundet publicerar i välrenommerade vetenskapliga tidskrifter. Slutligen diskuterar varje enskild doktorand med handledare (och eventuellt ytterligare forskare vid behov) doktorandens kurser inklusive deras lämplighet med avseende på avhandlingsområdet och kvalitet *innan* doktoranden påbörjar en kurs. Vid LNU har det inte inträffat att en doktorand inom nationalekonomi blivit godkänd på en kurs på ett annat lärosäte inom SWEGPEC och sedan inte kunnat tillgodoräkna sig den.